
PSYCHOLOGY

Особистісні особливості жінок із різним соціально-психологічним статусом

О. В. Боднар

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса, Україна

Paper received 04.09.18; Accepted for publication 09.09.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-175VI73-10>

Анотація. Представлено результати емпіричного дослідження особистісних особливостей сучасних жінок (домогосподарок та працюючих). У жінок, незалежно від їхнього соціально-демографічного статусу, виявлені наступні особистісні особливості: виражена емоційна лабільність (демонстративність поведінки) супроводжується іпохондричними тенденціями; тривожність поєднується з особливим світосприйняттям та проявом депресивних ознак; відгородження від соціальних контактів (соціальна інтроверсія) у жінок з низьким фоном настрою та проявами тривожності; у жінок зі стійким емоційним афектом проявляється своєрідність світосприйняття та занурення у свій внутрішній світ. У жінок - домогосподарок розкриті наступні особистісні тенденції: ознаки ригідності і своєрідність поглядів на дійсність; зв'язок ригідності афекту з формуванням агресивних проявів. Особистісні особливості працюючих жінок проявляються у наступних особистісних тенденціях: у жінок, що занурені у свій внутрішній світ, проявляються гетероагресивні, депресивні та демонстративні тенденції; у жінок з заниженим фоном настрою проявляються демонстративні та іпохондричні ознаки; труднощі у налагодженні міжособистісних контактів виникають у працюючих жінок, не адаптованих у суспільстві та міжособистісному середовищі. Виявлено особистісні моделі жінок із різним соціально-демографічним статусом. У групі домогосподарок це: Поведінкова реакція, Конверсійна симптоматика, Інтрапсихічне відреагування та Статеворольова поведінка. У групі працюючих жінок: Міжособистісна взаємодія, Невротизація особистості (емоційна дезорганізація), Регресивні тенденції, Соціально-статева (гендерна) компонента

Ключові слова: особистість, структура особистості жінки, модель, ригідність, емоційна лабільність, песимістичність, оптимістичність.

Вступ. Сучасні політичні, економічні та соціальні зміни, прискорення темпу життя, його технологізація особливо гостро позначаються на сучасному жіноцтві зрілого віку, коли вже склалися стереотипи мислення, ціннісні установки, сформувалися сімейні установки тощо. Для сучасної жінки її життя – не тільки хронологія життєвих подій, вимірювання часу, але й могутнє джерело сильних переживань, які в психологічній літературі описані недостатньо, тому, спираючись на теоретичну обмеженість і емпіричну відсутність спеціальних досліджень з проблем особливостей психологічного профілю жінок із різним соціально-психологічним статусом, необхідно відмітити особливу актуальність досліджуваної проблеми.

Короткий огляд публікацій за темою. У контексті сучасного дослідження особистості особливого значення набуває дослідження психологічних складових особистості жінки, які здатні вплинути на характер її самовідчуття та самореалізації, адже саме у жінок щільно пов'язані між собою особистісні, статусні та емоційні компоненти, на які накладаються матеріальні, демографічні, соціальні впливи, що реалізується у критичній оцінці і переоцінці того, що було досягнуте в житті. Увага сучасних науковців прикута до гендерних особливостей самоактуалізації особистості, розвитку духовності сучасної жінки та досягнення рівня «акме» у професійній діяльності (О. С. Безверхий [1], В. Р. Веснін [2], С. В. Грабішук [1], Л. М. Мітіна [3] та ін.); її національної ідентифікації (О. Б. Цешнатій [5]). У контексті психологічного вивчення сучасної жінки особливого значення набуває концепція жіночого світу Т. М. Титаренко: вчена підкреслює його неповторність та хрупкість [4]. Крім того, жінки відвертіші за чоловіків, більш готові до самовідкриття та набуття нового досвіду [4]. На жаль, не дивлячись на розробленість означеної проблематики, в науці відсутні дані

щодо особливостей особистості сучасних жінок різного соціально-психологічного статусу.

Результати та їх обговорення. У даній статті розглядаються провідні особистісні тенденції, що характерні для досліджуваної вибірки жінок двох груп – домогосподарок та працюючих. Для виявлення особливостей особистості цих жінок було розраховано описові статистики психологічних змінних.

Проаналізуємо показники вивчення особистості домогосподарок з досліджуваної групи за методикою стандартизованого багатofакторного вивчення особистості Л. М. Собчик (СМДО). Середні значення за шкалою брехні у групі жінок-домогосподарок знаходиться у межах норми, що свідчить про відсутність соціального бажання представити себе у виграшному світлі. Середні значення співпадає з медіаною, що свідчить про нормальність розподілу вибірки за даним показником.

Значення за шкалою достовірності незначно завищені (у 75% досліджуваних значення нижче 63 Т-балів), що свідчить про виражену тенденцію у підкресленні існуючих проблем. Також слід зазначити, що показник стандартного відхилення виражений достатньо сильно. Це свідчить про те, що вибірка не є однорідною, тобто великий розкид щодо вибірки. Є декілька досліджуваних, у яких значення Т-балів перебували у межах 80-100 Т-балів (можливо вони бажали звернути більше уваги на свої симптоми).

Середні значення за шкалою корекції перебуває у межах норми: жінки зберігають баланс між позитивною самооцінкою і критичним ставленням до себе. Також середні значення співпадає зі значенням медіани, що свідчить про однорідність розподілу ряду.

Показники інших клінічних шкал завищеними не є: середні значення співпадає з медіаною, що свідчить про си-

метричність розподілу у вибірці. Це вказує на те, що жінки-домогосподарки не схильні декларувати іпохондричні тенденції. У 25% жінок значення Т-балів були нижче 50, можливо вони недостатньо уважно ставляться до власного здоров'я.

Середнє значення за шкалою «Песимістичність» також незначно підвищене. Це свідчить про наявність у досліджуваних заниженого фону настрою. Проте, якщо аналізувати разом шкали «Песимістичність» і «Оптимістичність», можна побачити деяке завищення Т-балів за цими двома шкалами. При цьому більш високі значення за шкалою «Оптимістичність» вказує на те, що в середньому епізоди підвищеного настрою зустрічаються частіше. Це може свідчити про нестійкість емоційного фону у жінок-домогосподарок (детальніше взаємозв'язок між цими двома шкалами ми будемо розглядати нижче). У 25% жінок показники по шкалі «Оптимістичність» вище 70 Т-балів, що може свідчити про наявність такого захисного механізму як заперечення. На емоційний фон у досліджуваних з експериментальної групи впливають як позитивні так і негативні події життя.

Показники шкали «Емоційна лабільність» знаходяться у межах норми, проте є несуттєво підвищеними (у 25% досліджуваних показник був вищий 60 Т-балів). Слід зазначити, що емоційна лабільність може проявлятися у вигляді уникнення відповідальності шляхом прояву фізичних симптомів, а також у прояві психологічної незрілості. Крім того, для жінок взагалі характерні більш високі показники за даною шкалою, ніж у чоловіків. Вибірка достатньо гомогенна.

Аналіз даних по шкалі «Ригідність» показав, що за даним показником вибірка достатньо гомогенна. Середня величина у даній шкалі є несуттєво завищеною. У 25% жінок-домогосподарок дані вище 65 Т-балів, що свідчить про стійкість їх емоційного афекту. Вони не схильні бути занадто чутливими до думки оточуючих, схильні до раціоналізму, обвинуваченню оточуючих у своїх проблемах, моралістичні.

Звертаємо увагу на те, що показники за шкалою ригідності і емоційної лабільності у даній групі жінок-домогосподарок вступають у конкурентні відносини – тобто вони обидві підвищені. Показники за шкалою «Емоційна лабільність» розподілені більш однорідно, аніж показники за шкалою «Ригідність». Це свідчить про меншу однотайність представників даної вибірки у прояві такої якості як ригідність (на відміну від емоційної лабільності).

Середнє значення за шкалою «Імпульсивність» є незначно завищеним. У 25% досліджуваних жінок-домогосподарок значення знаходиться вище 68 Т-балів, що засвідчує прояв імпульсивних тенденцій, деякі труднощі самоконтролю, бажання проявляти гетероагресію (агресію, спрямовану на оточуючих). Проте, слід зазначити, що прояв даних якостей в групі соціально адаптований та нормативний.

Середні показники шкали «Мужність-жіночність» є незначно завищеними, що може говорити про тенденцію у жінок-домогосподарок до прояву рольової поведінки, характерної для чоловіків.

Крім того, ми бачимо, що тенденції за шкалою «Мужність-жіночність» та «Імпульсивність» споріднені: більш висока гетероагресія поєднується з більшим проявом ма-

скулінних тенденцій, а в нашому суспільстві гетероагресивність як стереотип поведінки, більш властива чоловікам. Показники за шкалою «Імпульсивність» розподілені неоднорідно, виявлено багато жінок як з високою, так і з низькою гетероагресією. А розподіл за шкалою «Мужність-жіночність» свідчить про досить однотайну тенденцію жінок-домогосподарок поводитися більш мужньо. Прояв гетероагресії (високі показники за шкалою «Імпульсивність») не відповідають соціальним стереотипам, тому контролюються внутрішнім фільтром. Можливо це впливає на величину стандартного відхилення у даній вибірці. Коли ці прояви впливають на гендерну поведінку жінок-домогосподарок, вони отримують більше схвалення з боку контролюючих субстанцій психіки індивіду – тоді вони на рівні окремої групи набувають більшої однотайності (тобто вкрай високі і низькі гетероагресивні тенденції відсікаються своєрідним свідомим фільтром).

Середнє значення за шкалою «Тривожність» є у межах норми, але у 25% досліджуваних показник за даною шкалою був вище 62 Т-балів. Для них характерне психологічне збентеження і дискомфорт, тривога, збудження, страх.

Нижче, при аналізі показників за методиками Спілбергера, питання тривожності будуть розглянуті нами більш детально.

Показники шкали «Індивідуалістичність» є несуттєво підвищеними. У 25% жінок-домогосподарок показники за даною шкалою були вищими за 65 Т-балів, це жінки, у яких сприйняття дійсності відрізняється від інших. Вони занурені у внутрішній світ, відгороджені від дійсності.

Розглянемо особистісні показники групи працюючих жінок.

Середні показники за шкалою «Соціальна інтроверсія» перебувають у межах норми. Показники середньої відповідають значенню медіани, це означає, що вибірка за даним показником симетрична. Відносно низькі значення щодо даного показника свідчить про те, що вибірка гомогенна. Середній показник за шкалою брехні знаходиться у межах норми, це свідчить про те, що працюючі жінки не переслідують цілей відобразити себе у виграшному світі. Середнє значення співпадає з медіаною, величини асиметрії та ексцесу є відносними, що свідчить про нормальність розподілу вибірки за даним показником.

Показники за шкалою достовірності не значно завищені, що свідчить про тенденцію вказувати на свій стан як на гірший, ніж він є насправді. Вибірка за даним показником є дуже гетерогенна, тобто є великий розкид за Т-балом у правий бік, що свідчить про наявність серед працюючих жінок респондентів з виразно високими значеннями за цією шкалою (ті, які намагаються вказати на свої соматичні та психологічні проблеми).

Працюючі жінки адаптовані до міжособистісного середовища, про що свідчить середній показник за шкалою корекції. Середнє значення не значно відрізняється від медіани, що свідчить про симетричність розподілу вибірки.

Аналізуючи показники за шкалою «Невротичний надконтроль», ми можемо зробити наступні висновки. Середній показник за даною шкалою знаходиться у межах норми, що свідчить про невизначеність іпохондричних тенденцій у представниць групи працюючих жінок. Показник стандартного відхилення достатньо високий, що свідчить

про великий розкид по групі. У 25% працюючих жінок показник за даною шкалою нижче 48 Т-балів, можливо дана категорія жінок так, як і у досліджуваній групі, не достатньо уважно ставляться до свого стану здоров'я.

Як і у групі жінок-домогосподарок у працюючих жінок простежується тенденція нестійкості емоційного фону. Середній показник за шкалами «Песимістичність» і «Оптимістичність» незначно підвищені, що свідчить про тенденцію циклічної зміни емоційного фону: з пониження до підвищеного. Показник стандартного відхилення завищений за шкалою «Песимістичність», що вказує на гетерогенність розподілу вибірки за даними показником. Відхилення за шкалою «Оптимістичність» є меншим, тобто вибірка однорідніша за даною характеристикою. Причиною емоційної нестійкості працюючих жінок можна вважати скоріше негативні події, аніж позитивні, на це вказує порівняння стандартних відхилень за цими двома шкалами.

Середній показник за шкалою «Емоційна лабільність» знаходиться у нормативному діапазоні, що свідчить про те, що працюючі жінки не мають тенденції до підкреслення соматичних проблем з одночасним запереченням складнощів у соціальній сфері. Вибірка однорідна за даним параметром.

Як і в групі домогосподарок, серед працюючих жінок середній показник за шкалою «Імпульсивність» незначно завищений, що свідчить про спрямування негативних емоцій у зовнішнє середовище (гетероагресивні тенденції), але вони проявляються у соціально прийнятних формах. Проте високий показник стандартного відхилення свідчить про високий розкид у даній групі. У 25% жінок показник Т-балів за даною шкалою вищий 68 Т-балів, що свідчить про проблеми із самоконтролем: спалахи гніву можуть викликати проблеми з оточенням.

Середній показник за шкалою «Мужність-жіночність» перебуває на верхній межі нормального розкиду, що вказує на тенденцію у представниць групи працюючих жінок до прояву деяких аспектів статево-рольової поведінки, притаманній чоловікам. За даним параметром вибірка однорідна.

Дані за шкалою «Ригідність» у групі працюючих жінок незначно завищені, що свідчить про довготривалий емоційний афект у деяких випадках. За даною шкалою вибірка однорідна.

Показник за шкалою «Тривожність» у межах норми, що свідчить про невиразність у представниць даної групи тенденцій до виникнення тривожних реакції як особистісної риси. За даним параметром вибірка однорідна.

Середнє значення за шкалою «Індивідуалістичність» незначно завищені, у 25% працюючих жінок показник Т-балів за даною шкалою вищий за 63 балів, що свідчить про їх занурення у свій внутрішній світ. За даним параметром вибірка теж однорідна.

Значення за шкалою «Соціальна інтроверсія» знаходиться у межах норми, а найнижче серед всіх шкал опитувальника стандартне відхилення вказує на те, що тенденція відсутності у працюючих жінок труднощів у налагодженні соціальних контактів є дуже стійкою.

Виявлення взаємозв'язків між особистісними тенденціями проводилось за допомогою критерію Мана-Вітні.

У осіб з групи домогосподарок виявлена тенденція прагнення до соціальної бажаності, що виявляється у статистично значимому підвищенні показників за шкалою

«Брехні» у порівнянні з групою працюючих жінок. Також показано, що іпохондричні тенденції більш притаманні представницям групи домогосподарок, на що вказує статистично значиме підвищення Т-балів за шкалою «Невротичний надконтроль».

Результати дослідження особливостей тривожності жінок-домогосподарок за методикою оцінювання ситуаційної та особистісної тривожності Ч. Б. Спілберґера і Ю. Л. Ханіна показали наступне.

В середньому у групі домогосподарок рівень ситуативної та особистісної тривожності знаходиться у межах норми (25,73 ситуативна та 25,89 – особистісна тривожність), тобто, і реакція на стресори соціально-психологічного плану, і сукупність індивідуально-психологічних характеристик, які провокують стійку тривожність, виражені настільки, що схильність домогосподарок до сприйняття великого кола ситуацій як загрозливих не виявлена, а потреба реагувати на ці ситуації станом тривоги виражена слабо. Лише у 25% спостерігалось несуттєве підвищення рівня тривоги. Отже, можна зробити висновок, що жінки з групи домогосподарок не мають виражених депресивних тенденцій або вираженого зниженого настрою.

В групі працюючих жінок показник ситуативної тривожності також знаходиться у межах норми. Проте високе значення стандартного відхилення вказує на те, що вибірка за даним показником не гомогенна. Так у 25% представниць групи працюючих жінок показник ситуативної тривожності вищий 32 балів. Крім того, у групі працюючих жінок не виявлено виражених депресивних тенденцій.

Кореляційний аналіз результатів за методикою СМДО у досліджуваних групах жінок показав наступне.

У групі домогосподарок найбільш щільний зв'язок між шкалами «Невротичний надконтроль» та «Емоційна лабільність». Це говорить про те, що у жінок-домогосподарок з вираженою емоційною лабільністю можуть бути соматичні порушення, тобто вони можуть мати психогенну природу (рис. 1.).

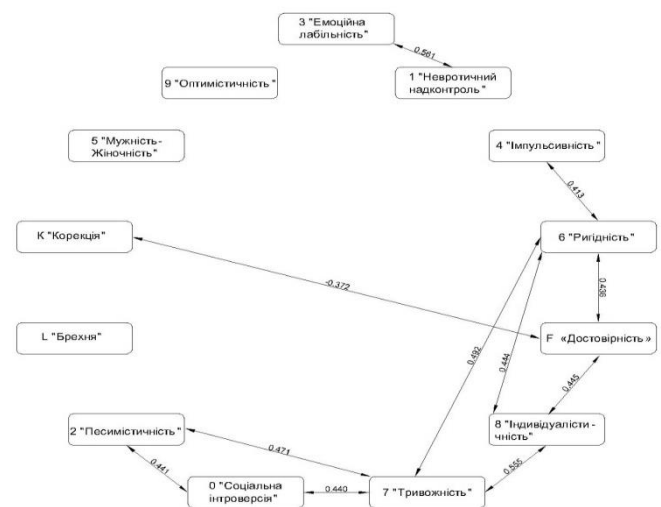

Рис. 1. Кореляційні зв'язки за критерієм Тау-в Кендалла у групі жінок-домогосподарок

Наступні, за силою зв'язку є показники за шкалами «Тривожність» і «Індивідуалістичність»: чим більше у

жінки-домогосподарки показник тривожності, тим більше вона занурена у внутрішній світ і навпаки. Виявлено зв'язок між шкалами «Песимістичність» і «Тривожність», що свідчить про схильність жінок-домогосподарок з підвищеними показниками тривожності до епізодів зниженого настрою. Також взаємозв'язок між шкалами «Песимістичність» і «Соціальна інтроверсія» вказує на відгородженість від соціальних контактів домогосподарок з низьким фоном настрою. Взаємозв'язок між шкалами «Ригідність» і «Достовірність» вказує на ступінь вираженості соціальної дезадаптації домогосподарок. Аналогічно можна сказати і про взаємозв'язок між шкалами «Індивідуалістичність» і «Достовірність». Також виявлено взаємозв'язок між шкалами «Індивідуалістичність» і «Ригідність», тобто занурення у внутрішній світ у жінок пов'язано з ригідністю афекту. Виявлено зв'язок між шкалами «Тривожність» і «Ригідність», тобто тривожність у цій групі досліджуваних ґрунтується на ригідності афекту. Взаємозв'язок між шкалами «Корекція» і «Достовірність» вказує, що чим більш адаптивні жінки, тим менше у них тенденція до посилення наявних і вигаданих проблем. Останній зв'язок, що виявлено це – шкали «Ригідність» і «Імпульсивність»: свідчить про зв'язок ригідності афекту із формуванням агресивних тенденцій.

У групі працюючих жінок були виявлені наступні взаємозв'язки (рис.2.).

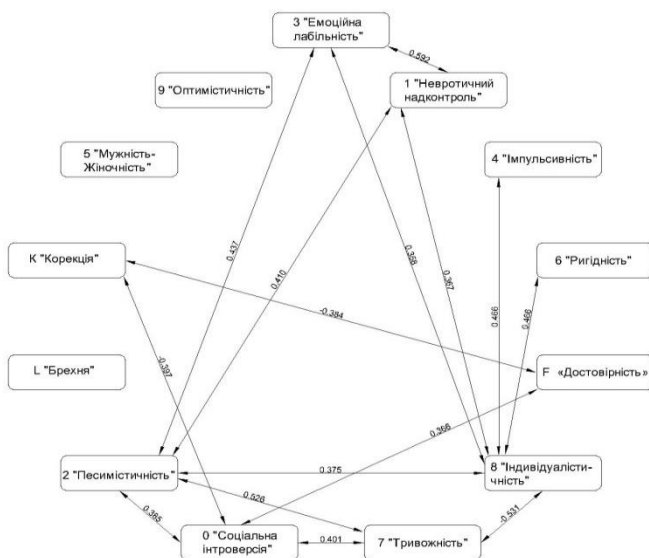

Рис. 2. Кореляційні зв'язки за критерієм Тау-б Кендалла у групі працюючих жінок

Найбільш щільний зв'язок існує між шкалами «Невротичний надконтроль» і «Емоційна лабільність», це вказує на те, що у працюючих жінок з вираженою емоційною лабільністю можуть мати місце іпохондричні тенденції. Зв'язок кореспондує з даними у групі жінок-домогосподарок, що може вказувати на характеристику, яка є загально-демографічного статусу. Шкала «Тривожність» пов'язана зі шкалою «Індивідуалістичність», що свідчить про занурення працюючих жінок з тривожними тенденціями у свій світ внутрішніх переживань. Виявлено зв'язок між шкалами «Песимістичність» і «Тривожність», що вказує на загальне емоційне напруження з пониженим фоном настрою. Зв'язок, виявлений між шкалами «Імпу-

льсивність» і «Індивідуалістичність», свідчить про занурення працюючих жінок у свій внутрішній світ, з проявами гетеро агресивних тенденцій.

Наступний за силою зв'язок - між шкалою «Емоційна лабільність» і «Песимістичність», що вказує на прояв депресивних реакції у осіб з демонстративною поведінкою. Також виявлено зв'язок між шкалами «Невротичний надконтроль» та «Песимістичність», що засвідчує тенденцію соматизації депресивних проявів.

Показано зв'язок між шкалами «Тривожність» і «Соціальна інтроверсія», що вказує на труднощі у налагодженні соціальних контактів у працюючих жінок тривожного складу. Зворотній зв'язок виявлено між шкалами «Корекція» і «Соціальна інтроверсія», що вказує на те, що чим більш адаптовані працюючі жінки у міжособистісному середовищі, тим менше у них виникають труднощі у спілкуванні з оточуючими. Зв'язок між шкалою «Песимістичність» і «Соціальна інтроверсія» вказує на те, що у осіб з депресивними емоційними проявами, виникають труднощі у налагодженні міжособистісних контактів. Виявлено, що зв'язок між шкалою «Достовірності» і шкалою «Корекція» є зворотнім, що вказує на те, що чим менш адаптовані працюючі жінки у суспільстві, тим більше їм притаманне посилення наявних або вигаданих проблем. Зв'язок між шкалами «Ригідність» та «Індивідуалістичність» свідчить про те, що працюючі жінки з інтровертними особливостями характеру схильна до стійкого емоційного афекту. Також виявлено зв'язок між шкалами «Невротичний надконтроль» та «Індивідуалістичність», що вказує на можливість виникнення іпохондричних тенденцій у осіб, занурених у світ внутрішніх переживань.

Виявлений зв'язок між шкалами «Достовірності» і «Соціальна інтроверсія» свідчить про те, що чим менш працююча жінка адаптована у суспільстві тим більше у неї виникають труднощі у налагодженні контактів з оточуючими. Останній зв'язок виявлено між шкалами «Емоційна лабільність» та «Індивідуалістичність», що вказує на прояви інтровертних ознак у осіб з демонстративною поведінкою.

З метою узагальнення особистісних характеристик домогосподарок та працюючих жінок було здійснено аналіз головних компонент шляхом косокутного обертання за методом прямий облімін та представлено факторні моделі особистості домогосподарок та працюючих жінок.

У групі домогосподарок нами було виділено чотири основні фактори та, відповідно, представлено чотирифакторну модель особистості.

Виділені чотири компоненти в групі жінок-домогосподарок отримали наступні назви:

1. Поведінкова реакція. Загальною характеристикою є спрямування реакцій у зовнішнє середовище, яка виражається у запереченні проблем, підвищеній активності у діяльності, емоційному збудженні і специфічним поглядом на дійсність. Також до властивостей даного фактора відноситься посилення декларації наявних та вигаданих психологічних проблем та гетероагресивних тенденцій.

2. Конверсійна симптоматика. Даний фактор пов'язаний з проявом емоційної лабільності через соматичні розлади. Змістом даного фактора є схильність до брехливості, яка супроводжується конверсійними симптомами.

3. Інтрапсихічне відреагування. Для даного фактора характерні пригніченість, заглибленість у себе, рефлексивність соціальна відгородженість, самоаналіз і підвищення

тривожності. Основним змістом даного фактора є труднощі у приховуванні проблем, пов'язаних з міжособистісними відносинами. **4. Статеворольова поведінка.** Для даного фактора властиве ускладнення стеворольової міжособистісної адаптації, прагнення до незалежності, емансипації.

У групі працюючих жінок також було виділено чотири фактори.

1. Міжособистісна взаємодія. Основною характеристикою даного фактора є бажання показати себе у кращому світлі, крім того вона відображає труднощі налагодження контактів з оточуючими і ригідність емоційної сфери (стійкість емоційного афекту). **2. Невротизація особистості (емоційна дезорганізація).** Для даного фактора властивий знижений фон настрою, висока тривожність, спрямованість у свій внутрішній світ, прояви демонстративної поведінки. Також друга компонента характеризується іпохондричними тенденціями. **3. Регресивні тенденції та зниження самоконтролю.** Його основна риса - інфантилізація особистості, тобто тенденції заперечення тривоги, підвищеній активності та безпосередній поведінці з можливістю проявів гетероагресивних реакцій. **4. Соціально-статевий (гендерний) компонент.** Властивістю даного фактора є ускладнення стеворольової адаптації та декларація недотримання соціальних норм.

Висновки. Таким чином, дослідивши особистісні тенденції сучасних жінок (домогосподарок та працюючих), можна зробити наступні висновки. У жінок, не залежно від їхнього соціально-демографічного статусу, виявлені

наступні особистісні особливості: виражена емоційна лабільність (демонстративність поведінки) супроводжується іпохондричними тенденціями; тривожність поєднується з особливим світосприйняттям та проявом депресивних ознак; відгородження від соціальних контактів (соціальна інтроверсія) у жінок з низьким фоном настрою та проявами тривожності; у жінок зі стійким емоційним афектом проявляється своєрідність світосприйняття та занурення у свій внутрішній світ.

У жінок - домогосподарок розкриті наступні особистісні тенденції: ознаки ригідності і своєрідність поглядів на дійсність; зв'язок ригідності афекту з формуванням агресивних проявів.

Особистісні особливості працюючих жінок проявляються у наступних особистісних тенденціях: у жінок, що занурені у свій внутрішній світ, проявляються гетероагресивні, депресивні та демонстративні тенденції; у жінок з заниженим фоном настрою проявляються демонстративні та іпохондричні ознаки; труднощі у налагодженні міжособистісних контактів виникають у працюючих жінок, не адаптованих у суспільстві та міжособистісному середовищі.

Виявлено особистісні моделі жінок із різним соціально-демографічним статусом.

У групі домогосподарок це: Поведінкова реакція, Конверсійна симптоматика, Інтрапсихічне відреагування та Статеворольова поведінка.

У групі працюючих жінок: Міжособистісна взаємодія, Невротизація особистості (емоційна дезорганізація), Регресивні тенденції, Соціально-статевий (гендерний) компонента

ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхий О.С. Развитие самоактуализации женщины в профессиональной деятельности / О.С.Безверхий, С.В.Грабшук// Вісник ОНУ. Т.21. – Вип.3(41) — 2016. – С.28-39.
2. Веснин В.Р. Практический менеджмент персонала /В.Р. Веснин. – М.: Юрист, 2008.- 496 с.
3. Митина Л.М. Психология конкурентоспособной личности / Л.М.Митина М., 2008. – 400с.
4. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості /Т.М.Титаренко.- К.: Каравела, 2013 - 372.
5. Цешнатій О.Б. Гендерна ідентичність як проблема комунікативної практики /О.Б. Цешнатій// Вісник ОНУ. – Т.18. – Вип.22. – 20

REFERENCES

1. Bezverkhyi O.S. Rozvytok samoaktualizatsii zhinky v profesiinii diialnosti / O.S.Bezverkhyi, S.V.Hrabishchuk// Visnyk ONU. T.21. – Vyp.3(41) — 2016. – S.28-39.
2. Vesnin V.R. Prakticheskii menedzhment personala /V.R. Vesnin. – M.: Iurist, 2008.- 496 s.
3. Mitina L.M. Psikhologiya konkurentosposobnoi lichnosti / L.M.Mitina M., 2008. – 400s.
4. Tytarenko T.M. Suchasna psykholohiia osobystosti /T.M.Tytarenko.- K.: Karavela, 2013 - 372.
5. Tseshnatiy O.B. Henderma identychnist yak problema komunikativnoi praktyky /O.B. Tseshnatiy// Visnyk ONU. – T.18. – Vyp.22. – 20

Personality features of women with different socio-psychological status

O. V. Bodnar

Abstract. The results of empirical research of personality features of modern women (housewives and working people) are presented. In women, regardless of their socio-demographic status, the following personality features are revealed: expressed emotional lability (demonstration of behavior) is accompanied by hypochondriatic tendencies; anxiety is combined with a special world perception and a manifestation of depressive symptoms; barriers to social contact (social introversion) in women with low mood background and anxiety manifestations; in women with a stable emotional affect manifests the peculiarity of world perception and immersion in their inner world. At women - housewives revealed following personality tendencies: signs of rigidity and peculiarity of views on reality; connection of rigidity of passion with the formation of aggressive manifestations. The personal characteristics of working women are manifested in the following personal tendencies: in women who are immersed in their inner world, hetero-aggressive, depressive and demonstrative tendencies are manifested; Demented and hypochondriacal signs appear in women with a low background of mood; difficulties in established interpersonal contacts arise from working women, not adapted in society and interpersonal environment. Personality models of women with different socio-demographic status are revealed. The group of housewives is: Behavioral Reaction, Conversion Symptom, Intrapsychic Response, and Sexual and Role-Based Behavior. In the group of working women: Interpersonal interaction, Neuroticism of the person (emotional disorganization), Regressive tendencies, Social-gender (gender) component

Keywords: *personality, structure of a personality of a woman, model, rigidity, emotional lability, pessimism, optimism.*